

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľov: **1/ B. F.**, bytom M., **2/ MVDr. A. F.**, M., v dovolacom konaní obaja právne zastúpení JUDr. M. Š., advokátom so sídlom v M., proti odporcovi: **Slovenská republika zastúpená Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, Pribinova č. 2, Bratislava, o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci**, vedenej na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 9C 220/2009, o dovolaní navrhovateľov proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 30. septembra 2010 sp. zn. 9Co 288/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Odporcovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Martin rozsudkom zo dňa 9. júna 2010 č. k. 9C 220/2009-95 uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľom 1.427,04 eur titulom náhrady škody, v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku; vo zvyšnej časti súd návrh, ktorým sa navrhovatelia domáhali ďalšej škody predstavujúcej hodnotu bytu v Martine, o ktorý mali prísť v súvislosti s nezákonným rozhodnutím vyšetrovateľa vo výške 24.895,44 eur, ako aj zaplataenia nemajetkovej ujmy vo výške 26.555,14 eur, zamietol. Rozhodnutie o trovách konania si prvostupňový súd vyhradil na samostatné rozhodnutie po právoplatnosti v merite veci. V odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že rozhodnutie vyšetrovateľa zo dňa 7. decembra 2005, ktorým bolo voči navrhovateľom začaté trestné stíhanie a vznesené obvinenie pre trestný čin podvodu bolo nezákonné, nakoľko rozhodnutím Okresnej prokuratúry v Martine zo 14.marca 2008 došlo k zastaveniu trestného stíhania z dôvodu, že skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. V súvislosti s trestným konaním vynaložili navrhovatelia na zabezpečenie obhajoby finančné prostriedky, ktoré súd posúdil ako škodu, ktorá im v súvislosti s nesprávnym rozhodnutím orgánu verejnej moci

vznikla. Zamietnutie ostatných nárokov odôvodnil súd tým, že navrhovatelia nepreukázali v dostatočnej miere príčinnú súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a škodou. Vo vzťahu k nároku na zaplatenie hodnoty bytu, o ktorý mali navrhovatelia prísť v súvislosti s nezákonným rozhodnutím z dôvodu, že v rámci občianskoprávneho konania sa svojho práva domáhali žalobou o nahradenie vyhlásenia vôle k prevodu predmetného bytu, pričom v týchto konaniach boli neúspešní. Za nepreukázané a neopodstatnený považoval súd prvého stupňa aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, pretože tvrdenia navrhovateľov o znížení ich dôstojnosti a vážnosti postavenia v spoločnosti zostali len vo verbálnej rovine.

Krajský súd v Žiline na odvolanie navrhovateľov a odporcu rozsudkom zo dňa 30. septembra 2010 sp.zn. 9Co 288/2010 rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil (§ 219 O.s.p.). V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že prvostupňový súd postupoval správne, keď skúmal, či boli naplnené predpoklady zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a v akom rozsahu. V tomto smere vykonal dostatočné dokazovanie a prijal správny právny záver. Pri ostatných nárokoch, ktoré prvostupňový súd zamietol vychádzal z toho, že o nadobudnutí vlastníckeho práva k bytu s pôvodným vlastníkom A. H. rozhodoval súd v občianskoprávnom konaní, ktorý tu vyhodnocoval všetky súvisiace skutočnosti, pričom návrh na nahradenie vôle zamietol. Odvolací súd sa stotožnil so závermi prvostupňového súdu, že nie je v príčinnej súvislosti vydanie nezákonného rozhodnutia vyšetrovateľom PZ o začatí trestného stíhania pre podvod a to, že pôvodný vlastník bytu A. H. tento nepreviedol kúpnu zmluvou na navrhovateľov, ale byt daroval inej osobe. V občianskoprávnom konaní, ktoré sa ohľadom bytu viedlo, súd konštatoval, že zmluva, od ktorej odvíjali navrhovatelia svoj nárok, nespĺňala všetky náležitosti, a preto sa nemohli navrhovatelia domôcť uzatvorenia kúpnej zmluvy a stať sa tak vlastníkmi predmetného bytu. Obdobne správny právny záver zaujal súd aj pri posudzovaní vzniku nároku na nemajetkovú ujmu. Skonštatoval, že navrhovatelia poukazovali na konkrétne náklady, ktoré im mali vzniknúť v súvislosti s trestným stíhaním (čerpanie dovolenky, jazda autom k vyšetrovacím úkonom, konzultácie s odbornými pracovníkmi na vyvrátenie záverov zo znaleckého posudku). Tieto náklady však bolo potrebné riadne špecifikovať a zdokladovať, čo sa v priebehu prvostupňového ani odvolacieho konania nestalo. Ostatné tvrdenia, že došlo k spochybneniu občianskej bezúhonnosti, ohrozené bolo postavenie v zamestnaní a v spoločnosti, neboli nijakým spôsobom konkretizované a preukázané, uzavrel odvolací súd.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podali dovolanie navrhovateľa, navrhli ho zrušiť, spolu s rozsudkom súdu prvého stupňa a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Namietali, že súdy oboch stupňov nesprávne vyhodnotili dôkazy, ktoré produkovali na preukázanie spochybnenia ich občianskej bezúhonnosti. Trvali na tom, že ak by odvolací súd vyhovel ich žiadosti o osobnú účasť na prejednaní veci, boli by odvolaciemu súdu podrobnejšie špecifikovali svoje náklady. Mali teda za to, že postupom súdu im bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.).

Odporca navrhol, aby dovolací súd dovolanie zamietol a potvrdil rozhodnutie odvolacieho súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré dovolaním možno napadnúť (§ 236 a nasl. O. s. p.).

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávannej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. V zmysle § 238 ods. 1 O. s. p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3, 4 .

Dovoláním navrhovateľov nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávannej veci dosiaľ nevyslovil ani

záväzný právny názor, od ktorého by sa odvolací súd mohol odchyliť a nejde ani o prípad týkajúci sa neplatnosti zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3, 4. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie nie je podľa § 238 O. s. p. prípustné.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O. s. p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O. s. p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania navrhovateľov preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

S prihliadnutím na obsah dovolania sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či postupom odvolacieho súdu nebola navrhovateľom odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký postup súdu, ktorým znemožní realizáciu tých procesných práv, ktoré účastníkom občianskeho súdneho konania procesné predpisy priznávajú za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím.

I keď čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd zaručuje právo na spravodlivé súdne konanie, neustanovuje žiadne pravidlá pre prípustnosť dôkazov alebo spôsob, ktorým majú byť posúdené; tieto záležitosti preto musia byť primárne upravené vnútroštátnym právom a vnútroštátnymi súdmi. Ústava Slovenskej republiky prípustnosť dôkazov neupravuje, ale ponecháva jej úpravu na príslušné zákony, spravidla na procesné kódexy. Takisto význam dôkazov a potrebnosť ich vykonania sú otázky, ktorých posúdenie je zásadne v právomoci toho orgánu, ktorý rozhoduje o merite návrhu – inými slovami, právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03).

Občiansky súdny poriadok ukladá účastníkom konania povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd ale rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Najvyšší súd Slovenskej republiky to vyjadril už v rozhodnutí uverejnenom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 37/1993, v ktorom vysvetlil, že prípadné nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúcu k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu v zmysle § 237 O.s.p.; v rozhodnutí uverejnenom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 125/1999 uviedol, že ak súd v priebehu konania nevykoná všetky navrhované dôkazy alebo vykoná iné dôkazy na zistenie skutočného stavu, dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 písm. f/ O.s.p. nie je prípustné, lebo to nemožno považovať za odňatie možnosti konať pred súdom. S poukazom na obsahovo zhodné závery, ku ktorým dospel dovolací súd aj v prejednávanej veci, možno preto konštatovať, že nevykonaním žalobcom navrhovaného dokazovania nemohlo dôjsť k odňatiu jeho možnosti konať pred súdom. Nevykonanie dôkazov navrhnutých účastníkom konania nie je postupom, ktorým súd odníma účastníkovi možnosť konať pred súdom (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. marca 1992 sp. zn. 4 Cdo 6/1992, uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk Slovenskej republiky , ročník 1993, zošit č. 3-4, str. 127, pod por. č. 37/1993).

V zmysle § 132 O. s. p. dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, preto starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci. Nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 O. s. p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, no táto skutočnosť ešte sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. (pre úplnosť treba uviesť, že nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je samostatným dovolacím dôvodom ani vtedy, keď je dovolanie procesne dôvodné – viď § 241 ods. 2 písm. a/ až c/ O. s. p.).

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania navrhovateľov nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. Riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, otázkou vecnej správnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu sa nezaoberal.

Z procesného hľadiska bol v konaní pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky úspešný odporca, ktorému vzniklo právo na náhradu trov konania voči procesne neúspešným navrhovateľov (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky mu však náhradu trov konania nepriznal, lebo nepodal návrh na ich priznanie.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. septembra 2011

JUDr. Jana B a j á n k o v á, v.r.

predsedníčka senátu

Za správnosť:

Hrčková Marta